

Krajská knižnica v Žiline

**Verejné knižnice
na Hornom Považí
v roku 2015**

Štatistické údaje, zaujímavosti,
inšpirácie

2016

Niekoľko slov na úvod ...

vážené kolegyně knihovničky, vážení kolegovia knihovníci !

Krajská knižnica v Žiline ako metodické centrum pre mestské a obecné knižnice si Vám dovoľuje predložiť niekoľko štatistických údajov a zaujímavostí zo života krajskej knižnice a mestských a obecných knižníc v našich dvoch okresoch na Hornom Považí - v okrese Žilina a Bytča. Zároveň Vám predkladáme niekoľko informácií a cenných rád za účelom zvýšenia čitateľskej gramotnosti súčasnej detskej populácie. Spomínané aktivity môžu byť podnetom pre knihovníkov, ktorí hľadajú inšpiráciu pre tvorivú prácu vo svojej knižnici.

Rok 2015 bol pre slovenské knižnice dôležitým z dôvodu prijatia významného dokumentu - **Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 - 2020**, ktorá určuje smer vývoja slovenských knižníc v nasledujúcom období. Dôležitou skutočnosťou bolo aj prijatie základnej knižničnej legislatívnej normy – **Knižničného zákona č. 126/2015 Z. z.**, ktorý novelizoval zákon č. 183 z roku 2000 Z.z. Táto právna norma okrem iného definuje práva a povinnosti knižníc, ale aj práva a povinnosti zriaďovateľov alebo zakladateľov knižníc a pri riadení by sa o tento zákon mal opierať a mal by z neho vychádzať každý zriaďovateľ knižnice.

Úroveň poskytovania knižnično-informačných služieb v meste alebo v obci do veľkej miery závisí od vzťahu zriaďovateľa ku kultúre a ku knižnici ako kultúrnej inštitúcii. Základom dobre fungujúcej knižnice je jej primerané financovanie, o ktorom hovorí aj smernica IFLA (Medzinárodná federácia knižničných združení a inštitúcií): **“Verejná knižnica a jej knižničné služby sú dlhodobou investíciou v prospech komunity a mali by byť primerane financované. Bez primeraného financovania nemožno z dlhodobného hľadiska rozvíjať stratégiu poskytovania knižničných služieb a efektívne využívať dostupné zdroje. Poskytovanie finančných prostriedkov je potrebné nielen vtedy, keď sa knižnica zriaďuje, ale aj počas jej kontinuálnej prevádzky, má byť trvalé a pravidelné”***.

Činnosť a smerovanie verejných knižníc by malo vychádzať už zo spomínanej Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 - 2020. V tomto dokumente sa zdôrazňuje, že “knižnice poskytujú nenahraditeľné služby v oblasti poznávacích, vzdelávacích a kultúrnych potrieb nielen

jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku, preto ich všestranný rozvoj je dôležitým verejným záujmom.” **

V ostatných rokoch vo verejných knižniciach sledujeme pokles vo všetkých základných knižničných ukazovateľoch – používateľoch, návštevníkoch i výpožičkách. Na druhej strane vo väčších verejných knižniciach, ale aj v aktívnych obecných knižniciach, sledujeme nárast počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí. Tento fakt potvrdzuje skutočnosť postupnej premeny knižníc na tzv. komunitnú knižnicu, ktorá poskytuje priestor nielen na vzdelávanie, ale vytvára podmienky aj pre rozvoj a činnosť rôznych malých komunít, ktoré sa v danej obci alebo meste združujú a členovia ktorých knižnicu vyhľadávajú za účelom kultúrno-spoločenského využitia a vzájomného stretávania sa.

V Stratégii rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020 sa veľký dôraz kladie na zvyšovanie kvality poskytovaných služieb a tiež na zvyšovanie technickej a technologickej úrovne knižníc. Túto oblasť rozvoja knižníc podporuje aj štát: v minulých rokoch to bolo prostredníctvom grantového programu MK SR, od roku 2016 je to prostredníctvom **Fondu na podporu umenia**, ktorý bol zriadený v roku 2015. Prostredníctvom projektov sa môžu aj mestské a obecné knižnice uchádzať o finančné prostriedky, ktoré môžu pomôcť zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb nákupom novej techniky, knižnično-informačného softvéru, interiérového vybavenia, ale i nákupom nových kníh. Odporúčame preto využiť možnosť zapojenia sa do týchto výziev v rámci troch programov Fondu na podporu umenia: 5.1.1. Oborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity a 5.1.3. Akvizícia knižníc. /Viac informácií na www.fpu.sk/.

*Financovanie knižnice. In: Smernica IFLA pre služby verejných knižníc 2010. Bratislava: Spolok slovenských knihovníkov, 2011, s. 46-47.

**Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva

<<http://itlib.cvtisr.sk/buxus/docs/05%20strategia%20rozvoja.pdf>>

Školský rok 2016/2017 - Rok čitateľskej gramotnosti

Koniec 20. storočia bol pre slovenské knižnice obdobím najväčšieho rozmachu, kedy tieto inštitúcie dosahovali vysokú návštevnosť, vysoké počty výpožičiek, používateľov i návštevníkov. Televízia, počítače, internet a najnovšie výtvarné produkty modernej doby - mobilné telefóny, tablety a čítačky tradičným knihám neprajú a spomínané médiá sa stali vážnymi konkurentmi „kamenných“ knižníc a papierových kníh. Moderná technika a nové informačné technológie spôsobili revolúciu pri získavaní, spracovaní a šírení informácií. Nové technológie uľahčujú prístup k informáciám, ktoré získame oveľa rýchlejšie a pohodlnejšie ako pri ich vyhľadávaní v tradičnej - papierovej knihe. Otázkou zostáva, či takéto pohodlné vyhľadávanie a pasívne prijímanie informácií prispieva k zvýšeniu **čitateľskej zdatnosti a gramotnosti**, o ktorej sa v ostatných rokoch veľa diskutuje nielen na Slovensku, ale aj na medzinárodnej úrovni. Národný ústav certifikovaných meraní (NÚCEM) zistil, že výsledky slovenských žiakov v matematickej, čitateľskej a prírodovednej gramotnosti zaostávajú za priemerom krajín OECD. A tu je dôvod, prečo je tak potrebné venovať pozornosť zvyšovaniu čitateľskej gramotnosti, a to aj napriek tlaku nových médií.

Častokrát počúvame argument rodičov, že deti sú už zžití s novými médiami a s klasickými knihami sa už „nekamarátia.“ Vieme však, že zo strany detí je to častokrát len bezduché vysedávanie pred televíznou obrazovkou alebo pri počítačových hrách. Veľkou chybou je, že rodičia tiež nečítajú a neposkytujú tak dobrý príklad svojim deťom. Podľa skúsených pedagógov rozvíjanie čitateľskej gramotnosti možno považovať za najpodstatnejšiu súčasť dnešného moderného vzdelávania. Schopnosť porozumieť textu a po prečítaní nájsť súvislosti získavajú deti neustálym čítaním, či už literárnych textov - kníh klasickej literatúry alebo čítaním rôznych informačných – faktografických textov, v ktorých sa čitateľ dozvedá o podstate a príčinách fungovania javov.

Ministerstvo školstva SR v rámci Národnej stratégie zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti **vyhlásilo školský rok 2016/2017 za Rok čitateľskej gramotnosti** a postupne sa pokúša zvrátiť tento nepriaznivý stav, ktorý sa už dlhšie prejavuje nízkou úrovňou čitateľskej gramotnosti detí a mládeže na Slovensku.

Viac informácií na <https://www.minedu.sk/rok-citateľskej-gramotnosti-bude-o-pohybe-mysle-aj-tela/>. Ministerstvo školstva vychádzalo z idey, že čítanie je pohyb myšlienok a jeho rozvoj je spojený aj s pohybom tela. Športové aktivity nepredstavujú iba pohyb s jeho pozitívnymi účinkami na

telesný rozvoj a zdravie. Šport prispieva aj k prekonávaniu pohodlnosti, a teda k budovaniu vytrvalosti, cieľavedomosti, sústredenosti. Rovnako aj čítanie si vyžaduje „tréning“, pravidelnosť, pozornosť a koncentráciu. Napríklad už v antickom Grécku platilo, že rozvoj duševných schopností, medzi ktoré patrí aj **čítanie s porozumením**, má byť harmonicky spojený s všestranným telesným rozvojom a naopak.

Podnecovať deti k čítaniu je naozaj potrebné nielen zo strany pedagógov, knihovníkov, ale hlavne zo strany rodičov. Odborníci hovoria, že je veľmi dôležité a potrebné pravidelne a cieľavedome viesť deti ku knihám a čítaniu už od útleho detstva, pretože prostredníctvom čítania získavajú nové vedomosti, skúsenosti, rozvíjajú si slovnú zásobu, obohacujú svoju fantáziu. Čítanie uľahčuje učenie, trénuje pamäť, formuje estetické cítenie, umelecký vkus, zvyšuje sebavedomie... Mohli by sme menovať ďalšie a ďalšie argumenty, ktoré hovoria v prospech čítania a o ktorých pojednávajú aj početné štúdie odborníkov – pedagógov a psychologov.

V ostatných rokoch prichádza trend opätovného návratu k čítaniu a k uplatňovaniu hesla „Čítať je moderné!“ Aj Krajská knižnica v Žiline je svedkom pomalého, ale veľmi dôležitého návratu ku tradičným knihám a k čítaniu. Tento vývoj môžeme sledovať hlavne u mladých vzdelaných rodičov, ktorí často prichádzajú spolu so svojimi deťmi do priestorov knižnice, kde nachádzajú kultúrne prostredie, ktoré môže pozitívne formovať malých - potenciálnych používateľov. V moderných verejných knižniciach rodičia nachádzajú pre svoje deti inšpiratívny priestor s hračkami a hrami, stredobodom ktorého je však kniha. Mladí rodičia si uvedomujú nesmiernu dôležitosť a potrebu budovania si pozitívneho vzťahu dieťaťa ku knihe a knižnici a potrebu budovania si čitateľských návykov už od útleho detstva. Veríme, že podobný názor máte aj Vy a prijmete pozvanie spolu so svojimi deťmi alebo vnúčatami do sveta rozprávok, fantázie a múdrosti – do knižníc, ktoré v mestách i obciach Horného Považia čakajú na svojich používateľov. Veď mestá obce urobili pre svoje knižnice naozaj veľa – upravili prostredie, vymenili nábytok, zautomatizovali knižnično-informačné služby, zaviedli internet, poskytli príspevky na nákup kníh a vybudovali dôstojné kultúrne stánky so všetkým čo ku knižnici patrí... Stačí sa ísť presvedčiť a **priamo navštíviť mestské knižnice v našich dvoch okresoch ale i napr. Obecnú knižnicu v Tepličke nad Váhom, Gbeľanoch, Kunerade, Konskej, Strečne, Kotešovej, Maršovej-Rašove** a v ďalších obciach, kde čítanie a posilňovanie čitateľskej gramotnosti berú naozaj vážne.

Projekty na podporu čítania a čitateľskej gramotnosti

v prostredí slovenských knižníc

Čítajme si...

Čitateľský maratón organizuje Linka detskej istoty pri UNICEF v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc. Cieľom projektu je vzbudiť v deťoch záujem o čítanie a zároveň poukázať na význam literatúry pre detského čitateľa. Deti po celom Slovensku čítajú spoločne vybranú knihu a to tak, že každý zapojený žiak prečíta jednu stranu. Simultánne čítanie vo viacerých mestách Slovenska prebieha v ten istý deň, v presnom určenom čase.

www.ldi.sk

Deň ľudovej rozprávky

Projekt na podporu čítania bol vyhlásený v roku 2008 pri príležitosti 180. výročia narodenia najznámejšieho slovenského rozprávkara Pavla Dobšinského. Cieľom projektu je realizácia rôznorodých aktivít, ktorými si deti pripomenú slávneho rozprávkara. Projekt sa realizuje v mesiaci marec daného kalendárneho roka.

www.infolib.sk

Čítame s Osmijankom – pridaš sa aj ty ?

Projekt je zameraný na rozvoj čítania a na zvyšovanie jazykovej kultúry u žiakov mladšieho školského veku. Realizuje sa vo forme celoslovenskej čitateľskej súťaže, ktorá prebieha od októbra daného kalendárneho roka do konca apríla nasledujúceho roka. Súťaží sa prostredníctvom súťažného zošita, ktorý musí mať každý súťažiaci. Zošit obsahuje 8 literárnych hádaniek, ktoré hravou formou zoznamujú deti s hodnotnými dielami slovenskej a svetovej literatúry a zároveň motivujú a inšpirujú k vlastnej tvorivej aktivite. Osmijanko v každom ročníku pripravuje pre deti množstvo hlavolamov, hádaniek, a krížoviek. Súťaž sa vyhlasuje na jeden školský rok a slávnostne je vyhodnotená 1.

júna na MDD. Víťazný kolektív pozve Osmijanko na jednodňový zájazd do hlavného mesta SR.

Súťaž organizuje nezisková organizácia Osmijanko.

<http://www.osmijanko-ba.sk/pages/citame.php>

Les ukrytý v knihách

Národné lesnícke centrum v spolupráci s partnerom Lesy Slovenskej republiky organizujú celoslovenskú kampaň Les ukrytý v knihe. Poslaním tejto kampane je poukázať na význam lesa a lesníctva pre spoločnosť a súčasne poukazuje na potrebu ochrany životného prostredia cez papierovú knihu.

<http://www.lesnapedagogika.sk/sk/zlozka.php?content=210>

Literárno-výtvarná súťaž Krajskej knižnice v Žiline – Tvoríme vlastnú knihu

Krajská knižnica v Žiline v spolupráci s Ksiaznicou Bezkidzkou v Bielsku Bialej a s Městskou knihovnou vo Frýdku Místku pravidelne organizujú medzinárodnú literárno-výtvarnú súťaž Tvoríme vlastnú

knihu za účelom podpory tvorivosti detí a mládeže a s cieľom prehĺbiť a podporiť detskú fantáziu, literárne poznanie a kultúru jazyka. Úlohou súťažiacého alebo dvojčlenného autorského kolektívu je vytvoriť si, ilustrovať a zviazať vlastnú knihu. Súťaž je určená aj pre deti špeciálnych základných škôl.

www.krajskkniznicazilina.sk

Celé Slovensko číta deťom – Čítajme deťom 20 minút každý deň

Aktivitu organizuje Občianske združenie Celé Slovensko číta deťom, ktoré sa inšpirovalo úspešnými projektami z Poľska a Česka. Cieľom projektu je propagovať čítanie dospelých malým, a to prostredníctvom

hlasného čítania. Čítanie sa koná nielen počas jarných mesiacov ale aj v jesenných mesiacoch – na Mikuláša, pričom v každom z vybraných miest na Slovensku je pripravený program, v rámci ktorého sú hlavnými

**CELE SLOVENSKO
ČÍTA DEŤOM**

čítajúcimi hosťami významné osobnosti z daného mesta či regiónu, umelci, spisovatelia, herci, športovci - všetci, ktorí sú ochotní čítať pár minút z obľúbenej detskej knihy. Tieto osobnosti deťom spríjemnia pobyt v knižnici, ale hlavne poukážu na to, že aj obyčajné čítanie z kníh môže byť

zábavné. Cieľom projektu je vrátiť ku knihám nielen malých, ale i dospelých. Autori projektu sa snažia propagovať aj rodinu, kde prostredníctvom čítania rodičov deťom dochádza ku prehlbovaniu komunikácie medzi rodičom a dieťaťom, a to prostredníctvom knihy a spoločného čítania.

www.celeslovenskocitadetom.sk

Noc s Andersenom

Medzinárodný projekt vznikol v Knižnici B. B. Buchlovana v Uherskom Hradišti v roku 2001, kde knihovníci pri príležitosti narodenia Hansa Christiana Andersena zorganizovali nočný program pre deti v priestoroch knižnice. Klub detských knižníc SKIP túto akciu začal podporovať a propagovať nielen v Českej republike, ale aj v iných krajinách. Na Slovensku túto akciu koordinuje Spolok slovenských knihovníkov a to väčšinou začiatkom apríla pri príležitosti narodenia dánskeho rozprávkára H. Ch. Andersena. V knižniciach sa spí a v rámci noci strávenej v knižnici sa organizujú rôzne súťaže, besedy, hry, prekvapenia a deti sú zapojené aj do elektronickej konferencie. Cieľom projektu je prepojenie dobrodružstva a zážitkov s čítaním.

www.nocsandersenem.cz

**Čo o verejných knižniciach okresov Žilina a Bytča
hovorí štatistika za rok 2015...**

*V roku 2015 v okrese Žilina aktívne pracovalo 39 verejných knižníc so 6 pobočkami a v okrese Bytča 11 knižníc s 3 pobočkami. Z toho je 1 krajská knižnica, 3 mestské knižnice, 5 knižníc pracovalo na profesionálnej báze a 41 na neprofesionálnej báze.

* Do knižníc obidvoch okresov pribudlo 7 497 nových kníh a do knižníc bolo objednaných 303 titulov periodickej tlače, spolu v hodnote 71 435 €.

*Najviac finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu v prepočte na 1 obyvateľa obce dostala Obecná knižnica v Gbeľanoch (0,81 €), za ňou nasleduje Obecná knižnica v Kunerade (0,77 €) a na treťom mieste je Obecná knižnica v Strečne (0,68 €). Krajská knižnica v Žiline vynaložila na nákup knižničných fondov v prepočte na 1 obyvateľa mesta 0,52 €.

* V okrese Žilina sú knižnično-informačné služby zautomatizované v 10-ich knižniciach, v okrese Bytča sú automatizované 2 knižnice.

* Z dotačného programu Fond na podporu umenia v programe Akvizícia bolo podporených knižníc 7 knižníc

* Vo verejných knižniciach okresov Žilina a Bytča bolo v roku 2015 prihlásených 18 665 používateľov, z toho 7 214 boli deti do 15 rokov. Len v Krajskej knižnici v Žiline bolo zaregistrovaných 12 093 používateľov.

* Najvyššie percento používateľov z počtu obyvateľov v okresoch Žilina a Bytča dosiahli knižnice v Krasňanoch 13,3 % a v Lysici 13,4 %. Do Mestskej knižnici v Bytči sa prihlásilo takmer 16 % obyvateľov mesta.

* V Krajskej knižnici v Žiline bolo zapísaných 12 093 používateľov, čo je 14,90 % z počtu obyvateľov mesta Žilina.

* Bránami krajskej knižnice v roku 2015 prešlo 207 375 návštevníkov. Priemerná denná návštevnosť tejto inštitúcie vrátane sobôt bola 753 návštevníkov.

* Verejné knižnice obidvoch okresov – Žilina a Bytča - spolu vypožičali 827 055 dokumentov.

* 1 442 výpožiek verejných knižníc bolo zrealizovaných formou medziknižničnej výpožičnej služby.

* Používatelia knižníc mohli v obidvoch okresoch využiť 600 študijných a čitateľských miest

* Knižnice zorganizovali spolu 1 093 kultúrnych a vzdelávacích podujatí, z toho 111 podujatí bolo určených pre znevýhodnených používateľov. Pre deti bolo určených 851 podujatí.

* 13 knižníc v obidvoch okresoch má vo svojich priestoroch aj wifi pripojenie.

* V okrese Žilina a Bytča poskytuje v priestoroch knižnice prístup na internet 24 knižníc.

* Len 7 knižníc má do svojich priestorov bezbarierový prístup.

* Krajská knižnica v Žiline okrem základných služieb poskytuje aj výpožičky e-kníh, a to prostredníctvom portálu eReading.cz. Prostredníctvom portálu eReading.cz si môžu používatelia knižnice požičať viac ako 3000 elektronických kníh.

Mestská knižnica pri Mestskom kultúrnom stredisku v Rajci – najlepšia knižnica Horného Považia 2015

Odborná komisia Krajskej knižnice v Žiline, vymenovaná riaditeľkou Krajskej knižnice v Žiline, na svojom zasadnutí 30.4.2016 vyhodnotila Mestskú knižnicu pri MsKS v Rajci spomedzi ďalších kandidátov - verejných mestských a obecných knižníc, za najlepšiu knižnicu v regióne Horného Považia za rok 2015. Riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline Mgr. Katarína Šušoliaková ocenenie „**Knižnica Horného Považia 2015**“ odovzdala p. Anne Tordovej, riaditeľke Mestského kultúrneho strediska v Rajci, a to za účasti primátora mesta Rajec Ing. Jána Rybárika a pracovníkov knižnice p. Zuzany Ščasnej, p. Evy Peknej a p. Jaroslava Koperu.

Súťaž o najlepšiu knižnicu Horného Považia vyhlasuje a organizačne zabezpečuje metodické oddelenie Krajskej knižnice v Žiline od roku 2014, aby ocenilo snahu a prácu knihovníkov a podporilo rozvoj verejných knižníc vo svojej metodickej pôsobnosti - v okresoch Žilina a Bytča. Odborná komisia Krajskej knižnice v Žiline hodnotí výkony verejných knižníc, ktoré dosahujú pri realizácii základných knižničných činností a porovnáva ich s odporúčanými štandardami. Mestská knižnica v Rajci dosahuje dlhodobé výborné výsledky porovnateľné s odporúčanými štandardami schválenými pre verejné knižnice. Pracovníci knižnice a Mestského kultúrneho strediska Rajec sa snažia aj o pravidelné získavanie mimorozpočtových finančných prostriedkov na nákup knižného fondu a novej techniky za účelom skvalitnenia poskytovaných knižnično-informačných služieb. Mimoriadne tvorivý kolektív Mestskej knižnice v Rajci pripravuje kvalitné kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia, ktoré sú určené nielen deťom, ale i dospelým používateľom z Rajca i širokého okolia.

Krajská knižnica v Žiline oceňuje aj snahu zriaďovateľa knižnice - Mesto Rajec za výnimočný a ústretový prístup ku knižnici a jej požiadavkám a potrebám.

Mestská knižnica v Rajci - kultúrny stánok už viac ako 90 rokov

Mestská knižnica pri MsKS v Rajci 1. júna 2015 oslávila 90. výročie od svojho založenia. Počas obdobia svojej existencie pôsobila na viacerých miestach v rámci mesta. V období rokov 1949 - 1954 pracovala v Hoteli Kľak, v rokoch 1954 – 1975 bola knižnica umiestnená v budove radnice na námestí a od roku 1975 do roku 1992 pracovala v Pivovarskom dome. V súčasnosti svoje služby poskytuje v priestoroch Mestského kultúrneho strediska v Rajci na Námestí SNP. Keďže v období rokov 1949 – 1960 bolo mesto Rajec okresným mestom, bol štatút okresnej knižnice udelený aj knižnici.

Mestská knižnica v Rajci - viac ako tradičná knižnica

Do Mestskej knižnice v Rajci sa každý rok zaregistruje viac ako 600 čitateľov rôznych vekových kategórií a v knižnici sa ročne zrealizuje do 30 000 absenčných a prezenčných výpožičiek kníh a časopisov. Okrem výpožičných služieb knižnica pre širokú verejnosť poskytuje aj reprografické a internetové služby. Nachádzajú sa tu aj dva počítače pre verejnosť s možnosťou skenovania, tlače a práce v textových editoroch. V knižnici sa pripravuje aj tlač mesačníka Rajčan a odborného periodika Spravodajca Mestského múzea v Rajci.

Knižnica plní dôležitú úlohu aj v súvislosti s uchovávaním regionálnej literatúry, pretože zhromažďuje, eviduje, uchováva a požičiava regionálne dokumenty, ktoré mapujú hospodársky, spoločenský, kultúrny život a prírodné charakteristiky mesta Rajec i celej Rajeckej doliny. Pracovníci knižnice sú k dispozícii študentom i všetkým záujemcom, ktorí hľadajú relevantné informácie dotýkajúce sa významných osobností, alebo informácie, či už z histórie, alebo súčasnosti mesta Rajec a jeho okolia.

Mestská knižnica v Rajci - kultúrne a vzdelávacie centrum pre všetky vekové kategórie

Už od 70-tych rokov 20. storočia sa knihovníci v rajeckej knižnici okrem knižničnej práce venovali rozmanitej kultúrnej činnosti. Okrem požičiavania kníh pravidelne organizovali besedy so spisovateľmi nielen pre školské kolektívy, ale aj pre verejnosť. Prvé čitateľské krúžky boli v knižnici zriadené už v roku 1973. V súčasnosti pracovníčky knižnice prevzali štafetu a pokračujú v bohatej kultúrnej a vzdelávacej činnosti, keď v priebehu roka zorganizujú viac ako 50 kultúrno-spoločenských a vzdelávacích podujatí pre deti i dospelých. Knihovníčky sa venujú deťom už

v predškolskom veku, keď prostredníctvom informačnej výchovy zoznamujú deti s prostredím knižnice a snažia sa v nich vypestovať pozitívny vzťah ku knihe a knižnici. Pre prváčikov základných škôl pracovníčky knižnice pravidelne pripravujú podujatie „Pasovanie prvkov za čitateľov knižnice“, počas ktorého ich knihovníčky naučia ako sa orientovať v knižnici a v knižničnom fonde, ale naučia ich aj základné pravidlá ako sa ku knihám správať. Z bohatej ponuky podujatí, ktoré knižnica ponúka deťom čitateľom treba spomenúť zážitkové čítania a pravidelne každý rok sa opakujúcu súťažnú prehliadku v prednese duchovnej poézie a prózy Škrábikov Rajec, ktorá je určená pre základné školy. Mestská knižnica nezaostáva ani za ostatnými verejnými knižnicami na Slovensku, pretože sa pravidelne zapája do celosvetovo organizovaného podujatia Noc s Andersenom, ale aj do Týždňa slovenských knižníc. Počas letných mesiacov knižnica neprázdniuje, ale práve naopak, pre deti pripravuje pestré aktivity formou zaujímavých tvorivých dielní. V priebehu roka si môžu návštevníci knižnice prezrieť rôzne výstavy, ktoré pripravujú a inštalujú pracovníci knižnice – v roku 2015 to bola napríklad zaujímavá výstava šlabikárov, ale veľký úspech zožalo aj premietanie filmov pre školy i verejnosť v rámci podujatia Snow film Fest a Expedičná kamera 2015.

Knižnica je bezpečné miesto, kde sa ľudia radi vracajú. Knižnica je miesto, na ktoré čitatelia radi spomínajú. Knižnica je miesto, kde sa ľudia vzdelávajú. Knižnica je tajomstvo i zážitok..... Práve Mestskej knižnici pri MsKS v Rajci ešte veľa spokojných čitateľov a pracovníkom knižnice tvorivého ducha a ešte veľa krásnych a vydarených podujatí.

Mestská knižnica pri MsKS v Rajci

Ocenenie Knižnica Horného Považia 2015 z rúk Kataríny Šušoliakovej, riaditeľky Krajskej knižnice v Žiline prebrala p. Anna Tordová, riaditeľka MsKS v Rajci

Tvorivý kolektív Mestskej knižnice pri MsKS v Rajci s primátorom mesta Ing. Jánom Rybárikom: (zľava) Eva Pekná, Zuzana Ščasná, Ján Rybárik, Katarína Šušoliaková, Anna Tordová, Jaroslav Kopera

Mestská knižnica pri MkS v Rajci – interiér knižnice

Ocenenie práce knihovníčky Márie Balážovej z Jablonového v okrese Bytča

Pani Mária Balážová pracuje 25 rokov ako knihovníčka Obecnej knižnice v Jablonovom. Funkciu knihovníčky prevzala v období, keď mestské a obecné knižnice v zmysle Zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 prešli pod samosprávu miest a obcí. Po prechode knižníc pod samosprávu starostlivosť o knižnice prevzala na svoje plecia samospráva miest a obcí. Vždy veľmi záležalo a aj v súčasnosti záleží na osobe knihovníka aké finančné prostriedky dokáže „vybojovať“ na činnosť knižnice, keďže rozpočty miest a obcí boli vždy obmedzené. Obecná knižnica v Jablonovom aj vďaka svojej zaslužilej knihovníčke nepretržite pracuje a knižnica si stále udržuje dobrú priazeň svojich čitateľov.

So vstupom do nového milénia verejné knižnice zaznamenali vážnych konkurentov a jedným z nich bol aj internet. Rozvíjajúce sa nové informačné technológie spôsobili veľkú zmenu v získavaní a v prístupe k informáciám. Aby aj knižnice na obciach nestratili na vážnosti a dôležitosti, jednou z dôležitých úloh zriaďovateľov knižníc na prelome storočí bolo zabezpečenie technických a priestorových podmienok na vybudovanie verejne prístupných miest na internet, aby občania mali zabezpečený voľný a neobmedzený prístup k informáciám aj prostredníctvom internetu. Preto jednou z dôležitých úloh knižníc v tomto období bolo aj poskytovanie služieb internetu a vyplynulo to aj zo Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2009-2013. V súlade s touto stratégiou bol aj v roku 2009 v Obecnej knižnici Jablonové zriadený internet. Z grantových prostriedkov bol zakúpený jeden počítač s tlačiarňou, ktorý doposiaľ slúži pre potreby obyvateľov obce za účelom vyhľadania informácií. Obecná knižnica v Jablonovom poskytuje základné knižnično-informačné služby – požičiavanie literatúry, poskytovanie informácií a možnosť prístupu na internet. Základom dobrých služieb knižnice je dostatočne vybudovaný fond literatúry, ktorý by sa mal pravidelne dopĺňať a obmieňať. P. knihovníčka Mária Balážová v snahe aktualizovať fond literatúry Obecnej knižnice v Jablonovom niekoľkokrát iniciovala podanie projektov do grantovej schémy Ministerstva kultúry SR, ktoré boli zamerané na podporu nákupu nových kníh. Projekty boli podporené a obyvatelia obce sa mohli tešiť z nových kníh.

P. Mária Balážová už štvrt' storočie otvára dvere obecnej knižnice, aby tu deti i dospelí našli svoju obľúbenú knihu. Plynúci čas jej nijako neubral z láskavosti, ktorú preukazuje pri svojej službe používateľom Obecnej knižnice v Jablonovom. Práve naopak. Čas jej pridal na vážnosti a obľúbenosti. Pre svojich detských čitateľov sa vždy snaží urobiť maximum, aby sa v knižnici dobre cítili a aby tu radi chodili. Častokrát je pre nich nielen knihovníčkou, ale aj mamou, učiteľkou i vychovávateľkou v jednej osobe, keď deti povzbudí, pochváli a keď im zabezpečí aktívne využitie ich voľného času. Krajská knižnica v Žiline sa rozhodla oceniť prácu a snahu zaslúžilej knihovníčky Márie Balážovej a udelila jej ocenenie a uznanie za dlhoročnú obetavú prácu, ktorú vykonala a vykonáva pre používateľov knižnice v obci Jablonové. Rovnako poďakovanie za dlhoročnú prácu a uznanie udelilo p. knihovníčke Márii Balážovej aj vedenie Obecného úradu na čele s p. starostom Ladislavom Čičkom. Prajeme zaslúžilej knihovníčke p. Márii Balážovej ešte veľa zdravia a síl pri vykonávaní knihovníckej práce a prajeme jej ešte veľa spokojných čitateľov a obecnej knižnici ešte veľa krásnych kníh.

Ocenená Mária Balážová so starostom obce Jablonové Ladislavom Čičkom a riaditeľkou Krajskej knižnice v Žiline Katarínou Šušoliakovou

Obecná knižnica v Strečne - najlepšia knižnica Horného Považia 2014

Krajská knižnica v Žiline, ako metodické centrum pre verejné knižnice okresov Žilina a Bytča, v snahe podporiť rozvoj knižníc a oceniť prácu knihovníkov verejných knižníc, ale aj v snahe podporiť čítanie a vzdelávanie vôbec, vyhlásila súťaž Knižnica Horného Považia. Po prvý krát tento titul za rok 2014 Krajská knižnica v Žiline udelila Obcej knižnici v Strečne. Krajská knižnica v Žiline ocenila knižnicu, ktorá dosahovala a stále dosahuje vynikajúce výsledky pri plnení svojho poslania a nepretržite poskytuje kvalitné knižnično-informačné služby, ktoré sú v súlade s odporúčanými štandardami pre poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti. Tento titul bol knižnici udelený aj za realizáciu kvalitných vzdelávacích podujatí pre používateľov knižnice a obyvateľov obce a tiež za dobrú podporu zo strany zriaďovateľa knižnice – Obce Strečno.

Obecná knižnica v Strečne aj zásluhou húževnatej knihovníčky Ing. Evy Balcárovej dlhodobo plní funkciu relaxačného a vzdelávacieho centra pre občanov obce Strečno. Zásluhou dobrej podpory zriaďovateľa, ale hlavne vďaka snahe knihovníčky o získanie mimorozpočtových zdrojov sa knižnica dobudovala nielen v oblasti knižničných fondov, ale aj po technickej stránke. Od roku 2005 doteraz získala knižnica na nákup kníh viac ako 5 000 € a rovnaké množstvo finančných prostriedkov získala aj na technické vybavenie knižnice, a to z grantových prostriedkov Ministerstva kultúry SR a v súčasnosti z Fondu na podporu umenia. V knižnici je prístup na internet, možnosť tlače, kopírovania a skenovania. Pri realizácii podujatí je k dispozícii dataprojektor.

Každoročne sa do knižnice zaregistruje viac ako 200 používateľov, ktorí si vypožičajú takmer 5 000 kníh a periodík. P. knihovníčka každý rok zorganizuje niekoľko tematicky veľmi zaujímavých podujatí: Noc s Andersenom spojená s návštevou hradu, Literárna súťaž Tvoríme vlastnú knihu s vyhodnotením, besedy so spisovateľmi a historikmi, slávnostné pasovačky za čitateľov knižnice a mnohé ďalšie zaujímavé podujatia. Knižnicu pravidelne navštevujú kolektívy žiakov základnej školy a pravidelne raz mesačne aj školská družina. Z dôvodu realizácie uvedených aktivít a dlhodobo poskytovaných kvalitných služieb používateľom si Obecná knižnica v Strečne titul určite zaslúži.

P. Eva Balcárová s titulom Knížnica Horného Považia 2014 (v strede), starosta obce Strečno Dušana Štadáni (vpravo), Michaela Matúšková, metodička Krajskej knižnice v Žiline (vľavo).

Knihovnička p. Eva Balcárová pri svojej práci v Obecnej knižnici Strečno

Podujatie Štúrovanie v Mestskej knižnici v Bytči

Strašidelná knižnica a Les ukrytý v knihe v Obcej knižnici v Tepličke nad Váhom

**Názov: Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2015: štatistické údaje,
zaujímavosti, inšpirácie**

Zostavila: Mgr. Božena Sobolová

Autorky príspevkov: Mgr. Božena Sobolová, Mgr. Michaela Matúšková

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Katarína Šušoliaková, riaditeľka KK v Žiline

Vydavateľ: Krajská knižnica v Žiline

Počet strán: 20

Náklad: 50 exemplárov

Rok vydania: 2016

Fotografie: archív Krajskej knižnice v Žiline, Obecnej knižnici v Tepličke nad Váhom
a Mestskej knižnice v Bytči

Vydané pre vnútornú potrebu

